

LIISA SEPPÄNEN [TOIM.]

Sulassa somessa

Kokeiluja ja kokemuksia sulautuvasta oppimisesta

SULASSA SOMESSA – KOKEILUJA JA KOKEMUKSIA
SULAUTUVASTA OPPIMISESTÄ

Attribution 1.0 Finland

Toimittaja Liisa Seppänen

Sarjan ulkoasu Tuomas Aatola

Taitto Sara Valta

Kansi Tuuli Haapanen

Julkaisija Metropolia Ammattikorkeakoulu
Kulttuuri ja luova ala

Paino Metropolian digipaino 2014

ISBN 978-952-6690-28-5
Sulassa somessa, painettu

ISBN 978-952-6690-29-2
Sulassa somessa, PDF
<http://mikrokirjat.metropolia.fi>

Sulassa somessa

Sisällys

Lukijalle	6	Juho Moilanen: Ympäristöongelmat yhteistoiminnallisena ja sulautuvana opetuksena	37
Jussi Linkola: Sulautuvan oppimisen monet mahdollisuudet	10	Josefina Koski: Sosiaalinen media terveystiedon abikurssin tukena	42
Markus Norrena: Rohkeasti kokeilemaan sulautuvaa oppimista	16	Kati Pohjanmaa: Facebook kotitalouden opetuksessa	44
Liisa Seppänen: Käännä luokkahuone ylösalaisin	21	Elina Suomela: Blogikokeilu lukion A-saksan kursseilla	48
Laura Vuorela: Blogikokeilu lukion kaikille yhteisellä yhteiskuntatiedon kurssilla	27	Tarja Väntti ja Raija Anttila: Sähköinen Narkissos-identiteetti virtuaalimaailmoissa	50
Antti Lukkarila: Kokemuksia sosiaalisen median käytöstä historian ja yhteiskuntaopin opetuksessa	32	Katja Ruohonen: Somea ja kuvataidetta	58
		Emppu Laakso: Some osana lukion Media ja kuvien viestit -kurssia	63
		Hanna Niinistö: Kokemuksia digitaalisesta portfolioista kuvataiteen arvioinnissa	66
		Sami Siniharju: Blogi jatko-ohjausvälineenä?	76
		Anne Jokinen: Ajatuksia sosiaalisesta mediasta ja opettajan roolista	79
		Markus Norrena ja Liisa Seppänen: Mitä tästä opimme?	87

Lukijalle

Facebook, Twitter, Tumblr, Flickr, Pinterest, Instagram, Whatsapp, Blogger, Wordpress, Google Drive, Socrative, YouTube, Prezi... Sosiaalisen median ja erilaisten verkkopalveluiden kirjo on valtava. Monet välineistä ovat toimivia myös opetuksen ja oppimisen välineinä. Mutta miten osata valita parhaat välineet käyttöön?

Lukuvuoden 2013–2014 aikana järjestetyn Sulassa somessa -koulutuksen tavoitteena oli tarjota opettajille tietoa, virikkeitä ja käytännön kokemuksia sosiaalisen median välineiden hyödyntämisestä sulautuvassa opetuksessa. Ensisijainen kohderyhmä olivat lukion opettajat,

mutta kurssille osallistui myös peruskoulun opettajia. Metropolia-ammattikorkeakoulun toteuttama kurssi on Opetushallituksen rahoittamaa opetushenkilökunnan täydennyskoulutusta. Kouluttajina kurssilla toimivat Jussi Linkola, Eeva Meltio, Markus Norrena ja Liisa Seppänen Metropoliaista.

Joillakin koulutukseen osallistuneilla oli jo ennestään paljonkin kokemusta sosiaalisen median työkalujen opetuskäytöstä, kun taas jotkut toteuttivat kurssin aikana ensimmäisiä kokeilujaan sulatutuvasta opetuksesta. Yhteistä kaikille osallistujille oli aito innostus ja kiinnostus sosiaalisen median opetuskäytön mahdollisuuksiin. Kursisitapaamisten keskusteluissa nousi myös esiin terve kriittisyys: sosiaalisen median välineiden käyttö ei saa olla itsetarkoitus vaan lähtökohtana pitää olla oppimisen tukeminen. Osallistujat tunnistivat tärkeäksi myös omista voimavaroista huolehtimisen kaiken some-huuman keskellä. Erilaisia sähköisiä välineitä on tarjolla todella paljon, ja uusia tulee jatkuvasti. Kenenkään voi odottaa hallitsevan niitä kaikkia. Kannattaa siis valita itselle mukavalta ja sopivalta tuntuvia työkaluja ja perehtyä niiden käyttöön rauhassa.

Tähän mikrokirjaan on koottu Sulassa somessa -kurssin osallistujien ja kouluttajien ajatuksia ja kokemuksia sosiaalisen median välineiden opetuskäytöstä. Kursilaisten sulautuvan opetuksen kokeilut ovat tuottaneet paljon hyviä oivalluksia toimivista some-käytännöistä – sekä myös oppia siitä, mikä ei toimi. Toisten kokemuksiin perehtymällä voi saada hyviä vinkkejä omaan käyttöön ja onnistua välttämään joitakin sudenkuoppia. Siksi pidämme tärkeänä jakaa koulutuksen aikana opittua ja koettua. Sulassa somessa julkaisun kautta voit tutustua osallistujien aitoihin ja avoimiin reflektointeihin sosiaalisen median opetuskäytöstä.

Someen vaan!

Helsingissä 7.10.2014

Jussi Linkola

Markus Norrena

Liisa Seppänen

Sulautuvan oppimisen monet mahdollisuudet

JUSSI LINKOLA

Sulautuva oppiminen käsitteenä sisältää pyrkimyksen monimuotoiseen, useista elementeistä rakentuvaan oppimisympäristöön, joka mahdollistaa oppilaitoksissa ja työelämässä olevien ihmisten välisen vuorovaikutuksen ja jatkuvan, työelämälähtöisen osaamisen kehittämisen (Itkonen-Isakov 2009, 186). Termi pyrkii tavoittamaan informaatioteknologian yleistymisen myötä tapahtuneita muutoksia viestinnässä ja kommunikoinnissa. Tietotekniikka ja monipuolistuvat mobiililaitteet tarjoavat uusia tapoja tiedon seuraamiseen, jakamiseen, tuottamiseen ja julkaisemiseen yksin tai yhdessä muiden kanssa. Olemme alati tekemisissä informaation kanssa ja vaihdamme

sujuvasti ajatuksia viestitellen eri laitteiden, sovellusten ja palvelujen välityksellä jatkuvasti uutta oppien riippumatta siitä, sattuuko fyysinen ympäristömme olemaan koulu, työpaikka tai koti.

Pursuavien mahdollisuuksien kenttää on hyvällä tavalla jäsentää. Personal Learning Environment (PLE) on yksi ajatusmalli henkilökohtaisen verkko-oppimisympäristön hahmottamiseen. Personal Learning Environment tarkoittaa, että oppija rakentaa itselleen sopivan oppimisympäristön tarjolla olevia mahdollisuuksia hyödyntäen (Wikipedia 2014). Näin ei esimerkiksi rajoiteta ainoastaan oppilaitoksen tarjoamaan verkko-oppimisalustaan ja opettajavetoiseen kurssitoteutukseen, vaan oppija valitsee eri tarkoituksiin ja työvaiheisiin soveltuvat välineet ja muovaa niistä itselleen soveltuvan kokonaisuuden. Luonnollisesti myös opettaja voi rakentaa oman PLE-kokonaisuutensa työnsä tueksi.

Millaisiin osiin henkilökohtainen oppimisympäristö jakautuu ja mitä taitoja sen hyödyntäminen edellyttää? Tiedon löytäminen tarvittaessa lienee tärkeimpiä oppimisen mahdollistajia. Verkossa haasteena on informaation

ja julkaisijoiden paljous. Täsmätiedon löytämiseksi pitää harjoitella hakukoneen käyttöä ja kriittistä lähestymistä löydettyjä tuloksia kohtaan. Oppilaitoksessa opettajan pitää ohjata tiedon etsimistä ja auttaa lähteiden luotettavuuden arvioimisessa.

Opettajalle voi olla hyödyksi seurata oman alansa uutisia ja tuoreita tutkimuksia. Blogimuotoisen julkaisemisen yleistyttyä suuri osa tämänkaltaisen uuden tiedon julkaisemisesta tehdään jotain blogialustaa käyttäen, mikä mahdollistaa julkaisujen seuraamisen blogin syötteen avulla. Syötteenlukija on tehokas työkalu moneen tarkoitukseen, ja henkilökohtaisen oppimisympäristön osana se on lyömätön. Kannattaa siis tutustua aiheeseen ja valjastaa tietovirrat omaan käyttöön eikä ajelehtia avu-tonna virtojen vietävänä.

Blogi on toimiva väline myös oppimiseen liittyvässä tiedon tuottamisessa. Nykyaikaiset blogialustat ovat helppokäyttöisiä ja tarjoavat hyvät mahdollisuudet esimerkiksi oppimistehtävien julkaisemiseen, vertaisarvioimiseen ja kommentoimiseen. Yhteisten tuotosten tekemiseen taas sopii wiki tai esimerkiksi Google Drive

-palvelun osana tarjolla oleva Google-dokumenttien toimisto-ohjelmistokokonaisuus. Verkon kautta työstettävät dokumentit ovat aina kaikkien osallistujien saatavilla ja mukaan voidaan tarvittaessa liittää uusia työstäjiä.

Keskustelu, ajatustenvaihto ja vuorovaikutus on tärkeä osa oppimista. Luokkahuoneen ulkopuolella on runsaasti vaihtoehtoja oppimista tukevaan keskusteluun aina pienimuotoisesta tiedottamisesta asioiden syväliempään pohdintaan. Perinteinen keskustelualusta on esimerkiksi oppilaitoksen verkko-oppimisympäristön, vaikkapa Moodlen, keskustelufoorumi. Tällaista ainoastaan opiskeluun tarkoitettua ympäristöä voi kuitenkin olla vaikea pitää aktiivisena. Mielekkäämpi ympäristö voi olla esimerkiksi Facebookin ryhmätoiminto, koska on todennäköistä, että oppilaat ja opiskelijat käyttävät palvelua joka tapauksessa säännöllisesti. Kokeilemisen arvoisia ovat myös nuorten suosimat pikaviestipalvelut, esimerkiksi Kik ja Whatsapp, joilla on mahdollista viestiä tehokkaasti rajatun ryhmän kesken.

Opettamisen näkökulmasta monipuolinen toimintaympäristö voi tuntua haastavalta. On selvää, että

eri oppiaineissa edellä mainittujen esimerkkivälineiden ja -työskentelytapojen hyödynnettävyys vaihtelee, mutta useissa tapauksissa työskentelyyn saadaan vaihtelua ja sujuvuutta, kun oikeat välineet ja toimintatavat integroidaan tarkoituksenmukaisesti opetukseen. Sulassa somessa -kurssilla tutustuttiin pedagogisen käsikirjoituksen hyödyntämiseen kurssin suunnittelussa (Linkola 2014). Käsikirjoitus on työkalu, jonka avulla kurssi voidaan jäsentää erilaisiksi toiminnoiksi, tehtäviksi ja tapahtumiksi, jotka aikataulutetaan ja portaistetaan oppimista tukeviksi kokonaisuudeksi.

Lähteet

Itkonen-Isakov, Terhi-Maija 2009. Aiemmin hankitun osaamisen tunnistamisesta sulautuvan oppimisen kontekstissa. Teoksessa Mervi Lähti & Päivi Putkuri (toim.) Löytöretki aikuisohjauksen maailmaan – kokemuksia ja käytänteitä ammattikorkeakouluista. Joensuu: Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu.

Linkola, Jussi 2014. Pedagoginen käsikirjoitus ja kurssin suunnittelu. Tarkkaamo. 5.3.2014. <http://jml.kapsi.fi/jussi/2014/03/05/pedagoginen-kasikirjoitus-ja-kurssin-suunnittelu/> (viitattu 13.6.2014).

Wikipedia 2014. Personal learning environment. http://en.wikipedia.org/wiki/Personal_learning_environment (viitattu 13.6.2014).

Rohkeasti kokeilemaan sulautuvaa oppimista

MARKUS NORRENA

Sulautuva oppiminen tarkoittaa oppimisen ympäristöjen, paikkojen ja aikojen yhteensulautumista. Oppimisen ja opettamisen ei enää ajatella olevan koulujen yksinoikeus. Muutos on looginen tulos siitä, että tietoa on saatavilla koko ajan ja kaikkialla. Tämä johtaa paitsi oppimisen ja opetuksen, myös koko tiedonkäsitteemme muuttumiseen.

Olemme yhä aktiivisemmin läsnä erilaisissa sosiaalisen median välineissä sekä työssä että vapaa-ajalla. On varsin luonnollista, että viemme myös opetusta yhä

enemmän näihin sosiaalisen median palveluihin, joissa sekä oppilaamme että me itse jo olemme. Oppilaiden voi ajatella olevan motivoituneita käyttämään some-palveluita myös oppimiseen, koska ne ovat heille jo ennestään tuttuja ja he osaavat käyttää niitä. Perinteisempi vaihtoehto verkko-oppimiseen on ollut rakentaa kurseja ja oppimistehtäviä erillisiin virtuaalisiin oppimisympäristöihin, kuten Moodleen tai Fronteriin. Näiden oppimisympäristöjen ongelma on, että ne yrittävät simuloida vanhanaikaista luokahuoneoppimista digitaalisessa ympäristössä. Lisäksi niihin pitää erikseen mennä osallistuakseen opetukseen. Sulautuvan oppimisen yksi keskeinen ajatus on, että oppiminen tuodaan pois erillisestä oppimiseen tarkoitettusta ympäristöstä osaksi meidän jokapäiväistä elämäämme.

Sulautuva oppiminen on käsitteenä läheinen tutkivalle oppimiselle (Wikipedia 2013). Oleellista on oppimisen perustana olevan tiedon rakentuminen itsenäisesti, mutta yhteisöllisenä prosessina. Sosiaalisen median välineet sopivat sulautuvan oppimisen työkaluiksi juuri yhteisöllisyytensä vuoksi: yhdessä

tekeminen on ikään kuin sisäänrakennettuna näihin palveluihin.

Ei kuitenkaan ole olemassa valmista pedagogista ratkaisua tai mallia siitä, miten oppiminen saadaan sujuvasti ja sulautetusti tapahtumaan useassa eri ympäristöissä – esimerkiksi fyysisessä luokkahuoneessa ja jossain sosiaalisen median verkkopalvelussa. Työkaluja on runsaasti, ja toisten tekemistä kokeiluista voi ottaa oppia ja saada ideoita omaan toimintatapaan. On tärkeää, että opettaja löytää itselleen ja omaan opetukseensa sopivat työtavat ja -välineet.

Millaista toimintakulttuurin muutosta sulautuva opettaminen sitten vaatii opettajalta? Ainakin tarvitaan lisää joustavuutta. Opetuksen aiheita ja sisältöjä ei pidä lyödä liikaa lukkoon etukäteen, sillä kurssin pitää voida elää myös sen mukaan, mihin opiskelijat sitä vievät. Opettajan on tärkeää kuvata kurssin yleiset oppimistavoitteet kurssin alussa, mutta lisäksi on hyvä ottaa opiskelijat mukaan suunnittelemaan oppimiseen liittyviä tavoitteita myös yhteisesti. Tämä lisää sitoutumista ja motivaatiota.

Lisäksi sulautuvan opetuksen onnistumisen kannalta keskeistä on avoimuus ja jakaminen. Kannattaa opetella toimimaan julkisesti ja totutella jakamaan omat materiaalinsa muiden kanssa. Verkossa on paljon muita, jotka tekevät samoin. Näin kaikki hyötyvät, kun osaamista kartutetaan yhteisesti. Sosiaalisessa mediassa on olemassa runsaasti erilaisia ryhmiä ja yhteisöjä, joissa on opettajille hyödyllistä materiaalia ja tietämystä tarjolla.

Suosituksiani opettajille sulautuvan oppimiseen ja sosiaalisen median käyttöön opetuksessa:

- Jos olet epävarma, aloita pienin askelin. Kaikkia toimintatapoja ei kannata yrittää muuttaa kerralla. Ota yksi uusi alusta tai kommunikatiiväline käyttöön kurssilla ja kokeile sen eri mahdollisuuksia. Kun teet useita pieniä kokeiluja, kartutat vähitellen osaamistasi ja sosiaalisen median työkalupakkiasi. Seuraavalla kurssilla voit taas uida hieman syvemmälle some-veteen kuin aiemmin.
- Ota opiskelijat mukaan suunnitteluun ja välineiden valintaan. Opiskelijat tietävät, mikä on heille

luontevin tapa toimia digitaalisessa maailmassa. Aseta tavoitteet, mutta aktivoi opiskelijat suunnittelemaan, miten tavoitteet voisi saavuttaa ja millaisia välineitä oppimiseen voisi käyttää.

- Ole rohkea. Digitaalinen maailma muuttuu niin nopeasti, että kukaan ei hallitse kaikkia sen uusimpia trendejä tai työkaluja. Opiskelijoiden lisäksi keskusteluun kannattaa ottaa omat kollegat. Jaa omia kokemuksiasi ja ota oppia kollegojen kokeiluista. Maailma on muuttunut sellaiseksi, että hyvä opettaja ei enää voi olla se, joka tietää kaiken ja jolla on aina vastaus valmiina. Hyvä opettaja saa olla inhimillisen tietämätön ja opettaja saa myös erehtyä, kunhan tekee sen avoimesti.

Lähde

Wikipedia 2013. Sulautuva oppiminen. <http://fi.wikipedia.org/wiki/>

Sulautuva_oppiminen (viitattu 13.6.2014).

Käännä luokkahuone ylösalaisiin!

LIISA SEPPÄNEN

Flipped classroom eli käänteinen opetus (tai käänteinen luokkahuone) perustuu ajatukseen, että opettajien ja oppilaiden yhteinen aika luokkahuoneessa käytetään aktiiviseen vuorovaikutukseen eikä luennointiin. Oppilaat perehtyvät etukäteen oppimateriaaleihin ja tekevät niistä muistiinpanoja. Oppitunneilla tehdään opiskeltuun ainekseen liittyviä tehtäviä, ja opettaja auttaa tarvittaessa. (Bergmann & Sams 2012.) Tunnilla pidettävien luento-osuuksien sijaan oppilaat tutustuvat opiskeltavaan ainekseen itsenäisesti esimerkiksi videomateriaalien avulla.

Käänteisen opetuksen pioneereina pidetyt Jonathan Bergmann ja Aaron Sams (2012, 5–6, 13–17) esittävät flipped classroom -toimintamallin perustuvan nimenomaan siihen, että ennen oppituntia oppilaat katsovat videoita, joiden avulla he opiskelevat jonkin uuden aineksen. Bergmann ja Sams pitävät videoiden tärkeänä etuna tavallisiin luentoisiin verrattuna sitä, että luentoa seurattessaan oppilas voi edetä omaan tahtiinsa: pysäyttää tarvittaessa ja tehdä muistiinpanoja, kelata takaisin ja kerata vaikeita kohtia. Omassa opetuksessaan Bergmann ja Sams myös ohjaavat oppilaansa kirjoittamaan muistiin kysymyksiä mahdollisista epäselväksi jääneistä asioista. Tunnilla opettajat vastaavat oppilaiden kysymyksiin ennen kuin ryhdytään tekemään yhdessä tehtäviä.

Bergmann ja Sams (2012, 19–29) näkevät käänteisen opetuksen hyötyinä erityisesti opettajan ja oppilaiden välisen vuorovaikutuksen lisääntymisen. Opettaja oppii tuntemaan oppilaansa paremmin ja näin myös pystyy auttamaan heitä oppimaan paremmin. Myös oppilaiden keskinäinen vuorovaikutus paranee. Käänteinen opetus tukee joustavuutta oppimisessa: on mahdollista

edetä omaan tahtiin, ja opettajalla on mahdollisuus eriyttää oppimista paremmin kuin perinteisessä opetuksessa. Käänteinen opetus on heidän kokemuksensa mukaan myös parantanut keskittymistä ja työrauhaa oppitunneilla. Voidaan myös osoittaa, että käänteinen opetus tuottaa hyviä oppimistuloksia (ks. esim. Brame 2013).

Käänteinen opetus näyttäytyy kuitenkin helposti ensisijaisesti jonkinlaisena videoidenkatselumenetelmänä, mikä ei välttämättä riittävästi tuo esiin käänteiseen opetukseen liittyviä pedagogisia ratkaisuja ja ajattelumalleja. Opettajia saattaakin pohdituttaa, miten heidän aikansa tai tekninen osaamisensa riittää videomateriaalin valmistamiseen. Laadukasta oppimista ei välttämättä edistäkään se, että opettajat ryhtyvät videontekoaustomaateiksi tai surffaavat päivät pitkät Youtubessa ja muissa videopalveluissa materiaaleja etsimässä. (Vrt. Pönkä 2012.) Bergmann ja Sams (2012, 11) toteavatkin, ettei ole olemassa tiettyä käänteisen opetuksen metodologiaa, takuuvarmaa tarkistuslistaa, jota noudattamalla väistämättä saavutetaan hyviä oppimistuloksia. Kyse on enemmänkin ajattelutavan muutoksesta.

Ajatus jonkin kaavamaisen toimintamallin kaavamaisesta soveltamisesta oppimisen edistäjänä ei olekaan mielekäs lähestymistapa, kun puhutaan oppimisen kaltaisesta monimutkaisesta prosessista. Tarvitsemme toki käsitteitä, mallinnuksia ja esimerkkejä, joilla voidaan kuvata uudenlaista pedagogista ajattelua ja havainnollistaa uusia toimintamalleja (ks. esim. Bergmann & Sams 2012; Miller 2012; Pappas 2013). Älkäämme kuitenkaan jääkö käsitteiden, kaavojen tai mallien vangiksi vaan keilkaamme rohkeasti erilaisia lähestymistapoja käänteisen opetuksen perusideaan. Käänteisessä opetuksessa hyödynnettävä oppimateriaali voi olla videoiden sijaan paljon muutakin, kuten kirjoja, artikkeleita ja verkkosivuja. Erityisesti siinä, miten opiskeltavaa aineista käsitellään ja työstetään oppitunneilla, on valtava määrä mahdollisuuksia – ja tästä puolesta käänteisessä opetuksessa olisi syytä käydä keskustelua paljon enemmän kuin videoiden tuottamisesta.

Esimerkkinä kaavamaisesta ajattelusta irrottamisesta toimii vaikkapa Shelley Wrightin (2012) blogikirjoitus. Wright kertoo kokeilleensa käänteistä opetusta

ja innostuneensa siitä kovasti. Hän kuitenkin päätyy oikeastaan tiedostamattaan yhdessä oppilaidensa kanssa videoiden katselusta tai tietyistä tehtäväpattereista riippumattomaan ongelmalähtöiseen toimintamalliin, jossa korostuu oppilaiden oma tiedon- ja oppimisenhalu.

Muotimenetelmien orjallisen noudattamisen sijaan onkin toivottavaa, että opettajat aika ajoin kääntäisivät omaa ajatteluaan ylösalaisin. Voisinko edistää oppilaideni oppimista tekemällä jotain toisella tavalla kuin aikaisemmin? Käytänkö sosiaalisen median välineitä oppimisen kannalta mielekkäällä tavalla? Miten lähiopetus-aika kannattaa käyttää, jotta oppilaat saavat opettajan ja toisten oppilaiden läsnäolosta parhaan mahdollisen avun omaan oppimiseensa? Miten voin tukea oppilaideni yhteisöllistä tiedonrakentamista ja yhdessä oppimista?

Lähteet:

- Bergmann, Jonathan & Sams, Aaron 2012. Flip Your Classroom: Reach Every Student in Every Class Every Day. Eugene, Oregon: Iste.
- Brame, Cynthia J., 2013. Flipping the Classroom. <http://cft.vanderbilt.edu/guides-sub-pages/flipping-the-classroom/> (viitattu 6.10.2014).
- Miller, Andrew 2012. Five Best Practices for the Flipped Classroom. <http://www.edutopia.org/blog/flipped-classroom-best-practices-andrew-miller> (viitattu 6.10.2014).
- Pappas, Christopher 2013. The Flipped Classroom Guide for Teachers. <http://elearningindustry.com/the-flipped-classroom-guide-for-teachers> (viitattu 6.10.2014).
- Pönkä, Harto 2012. Uusi mullistava oppimisteoria: opetetaan takaperin! <http://harto.wordpress.com/2012/05/21/uusi-mullistava-oppimisteoria-opetetaan-takaperin/> (viitattu 6.10.2014).
- Wright, Shelley 2012. The Flip: End of a Love Affair. <http://shelleywright.wordpress.com/2012/10/19/the-flip-end-of-a-love-affair/> (viitattu 6.10.2014).

Blogikokeilu lukion kaikille yhteisellä yhteiskuntatiedon kurssilla

LAURA VUORELA

Päätin kokeilla blogia opetuksessa kolmannessa jaksossa lukuvuonna 2013–2014, kun siitä niin paljon puhuttiin Sulassa somessa -koulutuksessa. Päätöksen tein kiireessä, sillä jaksojen vaihteessa ei juuri ole aikaa mietiskelyyn. Väsyneillä aivoilla tapahtui heti ensimmäinen virhe. Vaikka osasin neuvoa muita Sulassa somessa -kurssilaisia Facebook-ryhmässä perustamaan blogin koko ryhmälle yhteisellä tunnuksella, perustin sen itse tyhmyyksinäni omilla Google-tunnuksillani ja lähetin blogin osoitteen kaikille Wilma-viestinä. Näin en voinut sitten laittaa

blogin tunnusta jakoon ryhmälle, kuten oli ollut alun perin tarkoitus.

Samalla kurssilla lanseerasin mahdollisuuden ko-keilla Otavan Forum-sarjan sähkökirjaa. Kolme opiskelijaa innostui tästä mahdollisuudesta. Muut halusivat käyttää perinteistä kirjaa, vaikka sähkökirja on hinnaltaan edullisempi. Opiskelijat ovat loppujen lopuksi aika konservatiivisia.

Kurssin blogialustaksi valitsin Googlen Bloggerin, sillä halusin pitää blogin toteutuksen niin simppeleinä kuin mahdollista. Itse blogin perustaminen oli superhelppoa, samoin peruspäivitysten tekeminen. Blogissa julkaisin heti ensimmäiseksi kurssiohjelman ja arviointikriteerit. Tämä oli toimiva juttu, sillä opiskelijat usein hukkaavat paperit samantien – nyt pystyin sanomaan, että kriteereissä mainitun mediaseurantaesseen ohjeet löytyvät blogista, ja nostelemaan blogissa olevia tehtävänantoja esiin myös tunnilla. Hyvää blogissa on se, ettei sen lukemiseen tarvita sisäänkirjautumista, kuten vaikkapa Fronterissa.

Samalla päätin julkaista blogissa myös läksyjä, jotta pääsisin eroon jatkuvista Wilma-kyselyistä läksyjen

suhteen. Kurssi ei saanut parasta mahdollista alkua, sillä olin sairaana heti toisella viikolla ja sen jälkeen jäi vajaa viikko käyttöön ennen joulua. Kurssia oli tämän jälkeen vaikeuksia saada uomiinsa töiden tekemisen ja etukäteisläksyjen kanssa. Läksyjen julkaisua en todennäköisesti tee enää sähköisesti, sillä opiskelijat mielestäni vetäytyvät vastuusta niiden merkitsemisen kanssa. Minulla ei ole omaa luokkaa ja juoksen joka tunnin jälkeen aina uuteen paikkaan, enkä ehdi laittaa läksyjä blogiin heti tunnin päätteeksi. Osa oppilaista jätti työt tekemättä, jos en ehtinyt läksyjä illallakaan muun elämän vuoksi olla laittamassa blogiin ennen iltayhdeksää. En suosittelen.

Kurssilla teimme mm. kansalaisjärjestökeissityöt pareittain tietokoneluokassa. Julkaisin tehtävänannon blogissa linkkinä. Itse tehtävänanto oli Google Drivessa. Tehtävänantoon kuului lausahdus, että työt julkaistaan blogissa eli tason tulisi olla sellaista, että koko maailma voisi sitä lukea. Ajattelin, että tämä saattaisi estää pahimpia floppeja. Toimi osaan hyvin, osaan ei laisinkaan. Itse tehtävän tekoon pääsemiseen ei opiskelijoilla mennyt aikaa, ja työskentely sujui jouhevasti. Typerää oli se, etten

voinut antaa heille tunnuksia blogiin, kun ne olivat omat edu.hel.fi-tunnukseni. Näin päädyin laittamaan itse työt blogiin, mikä oli aivan turha välivaihe. No, enpä tule teemmään moista mokaa enää jatkossa.

Kurssilla tehtiin muutoinkin tehtäviä Google Driveen ja esimerkiksi mediaseurantatyöt palautettiin ensisijaisesti sähköisinä (osa halusi kuitenkin edelleen palauttaa käsin tehtynä, mikä omasta mielestäni oli käsittämätöntä...). Lisäksi tarkoituksena oli kokeilla mm. Socratic-viisaa eduskuntaan liittyvien asioiden kertaamiseen. Tämä jäi toiseen kertaan, sillä koulutuspäällekkäisyyksien vuoksi eduskunta-aiheen vetäminen jäi sijaiselle. Tein Socratic-kokeilun myöhemmin historian neloskurssilla talvisuoraan liittyen.

Blogin käyttöä pohdin jatkossa uusiksi. Jossain määrin se tuntui kömpelöltä omaan käyttöön. Jollain kurssilla varmasti käytän vielä blogia. Nyt rakentelen poliittisesta järjestelmästä verkkokokonaisuutta Fronteriin opetusviraston verkkopedavaatimusten vuoksi.

Jatkossa täytyy miettiä, mikä on se oma some-työkalupakki tarkemmin. Kaikkeaa mahdollista en ala

opetella ja ottaa käyttöön tulevaisuudessakaan. Nyt kokeilen eri juttuja ja kerään pakkia kokoon. Edellytyksenä verkkotyökalujen tehokkaalle hyödyntämiselle on se, että opiskelijoilla on laite, jota voi pyytää käyttämään kesken tunnin. Erilliset tietokonekuokkaviot ovat aika pitkälti mennyttä maailmaa. Sulautuva verkko-opetus on järkevintä.

Tällä hetkellä taistellaan vielä olosuhteiden pakosta välivaiheessa, jossa laitteita ei ole ja tuloksena on irrallisia, puolivillaisia kokeiluja. Ensimmäisen askelen tulisi olla laitteiden hankinta opettajille. Pahoin kuitenkin pelkään, että tätä ei tapahdu ja että tietyissä kunnissa ja kaupungeissa jäädään jälkeen – ihan jo siksi, ettei tämän kiireen keskellä tule kokeilleeksi uusia työkaluja, jos laitteet eivät tule tutuksi omassa jokapäiväisessä käytössä.

P.S. Toistaiseksi minulla on ollut mahdollisuus ostaa itse laitteita ja laittaa kulut verovähennyksiin, mutta kuinka kauan?

Kokemuksia sosiaalisen median käytöstä opetuksessa

ANTTI LUKKARILA

Ryhdyin viime syksynä tutustumaan sosiaalisen median tarjoamiin mahdollisuuksiin opetuksen tukena. Opetan lukiossa historiaa sekä yhteiskuntaoppia. Ensimmäinen haaste oli miettiä, kuinka tarjoan oppilaille sopivat välineet somen käyttöön opetustilanteessa. Koululla on vain rajallinen määrä hitaita tietokoneita. Asia ratkesi, kun lukioon saapui iso liuta iPad-tabletteja. En tietenkään jättänyt myöskään oppilaiden henkilökohtaisia matkapuhelimia hyödyntämättä. Syksystä 2014 alkaen oppilailla on

myös mahdollista käyttää kannettavia tietokoneita, joita kouluun on ostettu.

Mitä siis suunnittelin ja sain aikaiseksi? Lähtökohتانani oli, että some on täydentämässä opetusta eikä itse tarkoitus. Toisena periaatteenani oli, etten lähde haukkamaan liian isoa palaa, vaan pienestä on hyvä alkaa. Päätin myös käyttää hyväkseni suunnittelussa ja toteutuksessa jo olemassa olevia välineitä, tässä tapauksessa Fronteria. Ensiksi suunnittelin historian neljännen ja pakollisen kurssin yhdeksi opetussisällöksi Leppävaaran lukion lähellä oleviin linnoitteisiin tutustumisen. Ajatukseni oli käyttää Fronteria hyväksi tiedonjakamisessa ja palautus-alustana. Oppilaat saivat historiallisen taustatiedon Museoviraston sivuilta, joihin tein linkin ja lisäksi he saivat tutustua alueen linnoitekarttoihin, joita laitoin heidän tarkasteltavakseen myös Fronteriin. Ajatuksenani oli käyttää somen tarjoamia karttasovelluksia, mutta se jäi tällä kertaa tekemättä. Pyysin oppilaita käymään konkreettisesti paikan päällä ja ottamaan kuvia linnoitteista. Kuvat palautettiin yhteiseen kansioon. Kävimme lopuksi keskustelun ja vertailimme kuvia linnoituskarttojen paikkatietoihin.

Onnistuin mielestäni varsin hyvin. Etsin ensi vuonna väli-
neen, joka tukisi karttojen ja kuvien yhdistelemistä.

Yhteiskuntaopin puolella käytin Socrativea ja Twitteriä opetuksen tukena. Oppilaat tekivät uutisraporttia ajankohtaisesta poliittisesta aiheesta sekä puolueesta ja yhtenä ohjeena oli kerätä tarkasteltavan puolueen näkyvien poliitikkojen twiittauksia tarkasteltavasta aiheesta. Oppilaat turvautuivat lopulta enemmän perinteisempiin tiedotusvälineisiin kuin somen tuomaan infoon. Totesin, että Twitter vaatii omanlaistaan ”lukutaitoa” eikä se avaudu muutaman opetustuokion ohessa. Oppilaiden taidot Twitterin suhteen vaihtelivat myös paljon.

Socrativea käytin, kun saimme tabletit käyttööme. Tein useat läksykuulustelut ohjelman avulla. Tämä toimikin varsin hyvin. Oppilaat vastailivat ahkerasti – ja rennosti. Liiankin rennosti, voisi kyllä sanoa, mutta useampi vastaus tätä kautta tuli kuin perinteisellä kysy ja viittaa -taktiikalla. Twitteriä hyödynsin myös koko yhteiskuntaopin aineen tasolla luomalla YH-Lelu-profiilin, johon pyysin oppilaita mukaan. Toistaiseksi heitä on vain vajaa 20, mutta aion kehittää ideaa jatkossa. Preziä

käytin sekä historian että yhteiskuntaopin ryhmien kanssa. Prezi on erittäin käyttökelpoinen ohjelma, jonka käyttäminen on helppoa. Oppilailla on sen verran hyvät taidot Powerpointin käyttämisestä, että he osaavat kyllä myös Prezin alkeet.

Koko koulun tiedotuksesta vastaavana opettajana olen kiinnostunut sosiaalisen median viestintämahdollisuuksista laajemminkin. Laitoimme syksyllä 2013 pystyyn Leppävaaran lukion Facebook-sivut. Ideana oli tiedottaa oppilaita tärkeistä asioista, luoda yhteisöllisyyttä ja antaa oppilaskunnalle kanava saada yhteys oppilaisiin ja koulun henkilökuntaan uudella tavalla. Tiedottamisen tukena Facebook on ollut varsin hyödyllinen. Olemme hiljalleen keränneet satakunta seuraajaa, ja odotamme ensi syksyn tuovan toisen mokoman. Emme ole pitäneet suurta meteliä Facebook-profiilista, vaan olemme antaneet päivitysten ja viidakkorummun puhua puolestamme. Yhteisöllisyyden rakentamisen onnistumista Facebook-profiilin kautta on vaikeampi mitata, mutta uskoisin yhteisistä tapahtumista päivittämisen kuvien ja status-ten kautta luovan positiivista ilmapiiriä. Oppilaskunnan

olemme onnistuneet vihdoin saamaan mukaan kuvioon löytämällä hyvän oppilaspääkäyttäjän luomaan ajankoh- taista "uutisoitua". Opetuksessa en ole Facebookia käyt- tänyt, enkä usko näin jatkossakaan tapahtuvan.

Sulassa somessa -koulutus on ollut erittäin antoi- sa. Harmikseni olen huomannut olevani liian kiireinen, jot- ta olisin saanut kaiken irti, eli hieman on tuntunut hukatul- ta mahdollisuudelta oman kiireisyyden vuoksi. Jos jatkoa seuraa, olen kuitenkin mieluusti mukana.

Ympäristöongelmat yhteistoiminnalli- sena ja sulautuvana opetuksena

JUHO MOILANEN

Innostuin ensimmäisen kerran Prezi-esitystyökalusta näh- tyäni sellaista käytettävän eräässä täydennyskoulutukses- sa syksyllä 2010. Vielä enemmän innostuin, kun tajusin esitysten jaettavuuden ja samanaikaisen muokkaamisen mahdollisuudet. Vaikutuin Prezin mahdollisuuksista pro- jekteissa ja ryhmätöissä. Näitä töitä voisin jakaa opetus- blogissani, jolloin materiaali olisi kaikkien saatavilla.

Käytin ensimmäisen kerran Prezin yhteistoiminnal- lista ominaisuutta yhdeksäsluokkalaisten biologian ym- päristöongelmien käsittelyssä. Jaoin oppilaat ryhmiin,

ja kukin ryhmä teki aiheestaan esseen ja tämän esseen pohjalta Prezi-esityksen. Prezi-esityksen printtasimme julisteeksi. Juliste ei kuitenkaan tuonut Prezin hyviä ominaisuuksia esille ja luovuin ajatuksesta heti ensimmäisen kerran jälkeen. Esseen oppilaat palauttivat joko sähköpostitse tai paperiversiona, joten niihin eivät muut oppilaat päässeet käsiksi. Tieto muiden ryhmien aiheista jäi näin ollen luokassa esitettyjen Prezi-esitysten ja julisteiden varaan.

Toisella toteutuskerralla ryhmät tekivät esseemäiset kirjoitelmat ja Prezi-esitelmät aiheistaan. Nämä esitelmät jaettiin sitten kaikille käytettäväksi opettajan opetusblogiin. Tarkoitus oli kommentoida ja perehtyä toisten ryhmien tuotoksiin. Niin, tarkoitus oli. Hyvin pian huomasi kuitenkin, että oppilaiden innokkuus perehtyä toisten tekemiin tuotoksiin on yhtä suuri kuin oppikirjan lukeminen ilman kokeen tuomaa kannustinta. Kysymykseksi nousikin, kuinka saada oppilaat ottamaan haltuun muiden ryhmien tuokset samalla innolla kuin he työstävät omaa projektiaan. Perinteistä koetta en enää halunnut pitää oppilaiden kirjallisten töiden lisäksi.

Oppilaiden innostaminen ja motivointi on mielestäni todella tärkeää. Kevyeen ulkoiseen motivaatioon perustuva toiminta voi hyvin synnyttää oppilaissa myös sisäistä motivaatiota. Se, että oppilaat tekevät Prezi-esityksen, oli se ulkoisesti kuinka hieno tahansa, ei vielä mielestäni takaa hyviä oppimistuloksia. Uskon yhä siihen, että oppilaat täytyy saada työskentelemään. "Ei kipuu ei hyötyy" on hokema, jonka oppilaat osaavat. Opiskeluun pätee sama lainalaisuus. Se ei aina välttämättä tunnu hyvältä, mutta siitä tulevaan hyötyyn törmää kyllä varmasti tulevaisuudessa. Ideaalitalannehan olisi, jos opiskelu olisi mukavaa ja oppimiseen tähtäävät välineet olisivat sellaisia, joista voisi olla hyötyä tulevaisuudessa.

Pohdintojeni jälkeen päätin säilyttää oppimisjaksossa jo aiemmin käyttämäni rungon mutta päivittää sitä Sulassa somessa -täydennyskoulutuksesta saamillani käytänteillä. Säilytin edelleen ryhmätyöskentelyn, jossa jokaisella ryhmällä on oma aiheensa. Kukin ryhmä kirjoittaa aiheestaan noin kaksisivuisen esseen, jonka pohjalta ryhmät valmistavat Prezi-esityksen. Tässä korostan sitä, että esitys todella perustuu esseeseen. Usein oppilaat

alkavat rakentaa esitystä ennen kuin kirjoittaminen on alkanutkaan.

Esseet palautetaan koko luokan yhteiseen kansioon Google Driveen, jossa oppilaat pääsevät lukemaan ja kommentoimaan toisten ryhmien tuotoksia. Prezi-esitykset jaetaan opetusblogiini, josta oppilaat pääsevät opiskelemaan niitä. Esseiden ja Prezi-esitysten perusteella kukin ryhmä valmistaa monivalintakysymyksiä, jotka on mahdollisia toteuttaa Google Driven lomakkeella. Näitä monivalintakysymyksiä hyödyntäen pidän kokeen, mikä helpottaa yksilöarviointia. Koe tehdään ennaltamäärättyinä iltana kotona. Linkin kokeeseen he saavat Wilma-viestillä tai linkkinä Google Drive -kansiossa. Koetta edeltävällä tunnilla opetellaan aiheita yhteistoiminnallisesti.

Sulassa Somessa -kurssilla olen saanut paljon hyviä ideoita sulautuvaan oppimiseen – paljon käytänteitä ja toimintamalleja helpottamaan opetuksen arkea. Esi-merkiksi Google Drivea olen käyttänyt ennenkin, mutta sen käyttöä kirjallisten töiden pohjana, arviointialustana ja töiden jakamisen välineenä muille oppilaille en ollut täysin sisäistänyt ennen kurssia. Kurssilla olen tutustunut

myös moniin uusiin sovelluksiin, joista en aiemmin ollut kuullutkaan. Tuskaa tuottaa hieman ymmärtää, että erilaisten saatavilla olevien työkalujen ja ohjelmien määrä on lähes rajaton.

Kurssin aikana mieleeni on piirtynyt hyvin voimakkaasti tarve rajata omien käytössä olevien työkalujen määrää, jotta ne ovat itseni ja oppilaiden hallittavissa. Usein kuitenkin oppilaat itse ovat osaajia erilaisissa työkaluissa ja ohjelmissa, joiden käyttöä itse ei täysin hallitse. Asetelma, jossa opettaja on oppilaana on mielestäni erittäin hedelmällinen. Tässä piileekin mielestäni avain tulevaisuuden opettajuuteen. Kaikkea tarjolla olevaa tietomäärää ei ole mitenkään mahdollista yhden ihmisen hallita. Avoimuus uusien taitojen ja tietojen omaksumiselle on välttämätön. Ne opetustaidot, jotka ennen vanhenivat 30 vuodessa, voivat vanheta tulevaisuudessa jo muutamassa vuodessa. Työkalujen kirjo aiheuttaa vaatimuksia myös koulujen johdolle. Rehtorien täytyy olla yhä enemmän tietoisia tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksista, jotta he voivat johtaa, kouluttaa ja neuvoa alaisiaan.

Sosiaalinen media terveystiedon abikurssin tukena

JOSEFINA KOSKI

Opetin sosiaalisen median kurssin aikana terveystiedon abikurssia, jossa median tuella kerrataan pakollisten ja syventävien kurssien sisältöjä. Kurssin kotisivut, josta opiskelijat voivat seurata kurssin sisältöjä ja tehtäviä, on sijoitettu Fronteriin.

Kurssisuunnitelmasta opiskelijat pystyivät seuraamaan kurssia vaikka kotoa käsin, jos olivat sairaana. Fronterissa on eri väreillä jaettu linkkejä Google Drivessä oleviin esityksiin sekä erilaisiin tehtäviin. Koin erittäin käteväksi kaupungin sisäisen esitysten jaon, jolloin kaikki linkin saaneet pääsevät katselemaan, kommentoimaan tai muokkaamaan esityksiä.

Jaoin Fronterin kautta myös videoita. Toisinaan, kun en ehtinyt näyttää videoita tunnilla kaikille tai luokassa äänet eivät toimineet, opiskelijat katsoivat videot omilta puhelimiltaan. Tällöin ongelmaksi tuli kuitenkin ohjelmistojen toimivuus eri laitteissa – kaikilla puhelimilla eivät toimi esimerkiksi Youtube-videot.

Tuntien lopussa oli yleensä jokin pari- tai pienryhmätehtävä, jossa oppilaat hakivat tietoa verkosta puhelimilla. Lisäksi joidenkin luentojen välissä oli lyhyempiä tehtäviä.

Loppukurssista kyselin, mistä opiskelijat pitivät. Suurin osa tykkäsi luennoista, joissa oli pieniä verkkovälipaloja, mutta isompia tehtäviä ei oltu valmiita esseiden lisäksi tekemään. Kurssi tähtää ylioppilaskirjoituksiin valmistautumiseen. Esseiden käsinkirjoittaminen oli tämän vuoksi perusteltua ja motivaatiotakin niihin yllättävän hyvin riitti.

Facebook kotitalouden opetuksessa

KATI POHJANMAA

Facebook perustettiin 10 vuotta sitten yhdistämään ihmisiä ja mahdollistamaan avoimempaa tiedon jakamista. Mutta onko Facebook toimiva työkalu opetuskäyttöön? Sopiiko Facebook välineeksi kotitalouden opetukseen? Käsittelen tässä artikkelissa omien kokemusteni kautta Facebookin käyttöä kotitalouden opetuksessa.

Olen käyttänyt Facebookia valinnaisten 9-luokan kotitalouden ryhmien kanssa. Perustin Facebookiin opiskeluryhmät *Ysien valinnainen köksä Maailma ja me* sekä *Ysien köksä Juhlatarjottavaa*. Kutsuin oppilaat ryhmään sähköpostitse kurssin ensimmäisellä tapaamisella. Sähköpostikutsun käyttäminen on hyödyllistä,

koska silloin oppilaiden ja opettajan ei tarvitse olla ystäviä Facebookissa.

Kotitalouden valinnaisten kurssien teoriaan käytettävä aika on hyvin vähäistä, joten halusin hyödyntää Facebookia opiskeltavien aiheiden syventämiseen. Käytin Facebookia pääosin tiedonvälityskanavana jakamalla artikkeleita eri maiden ruokakulttuureista tai juhlateemoista sekä lisätietoja valmistettavista ruoista.

Kansallisen nuorisotutkimuksen 2013 mukaan nuoret käyttävä älypuhelimiaan ennen kaikkea viihdekäyttöön, mutta kokemukseni mukaan heillä on paljon opeteltavaa puhelien työkäytössä. Koska suurella osalla opiskelijoista kuitenkin on älypuhelimet käytössä, voidaan niitä hyödyntää myös osana opetusta.

Näenkin Facebookin käyttämisen hyödylliseksi ennen kaikkea yhdistelmän BYOD (bring your own device) ja flipped classroom kanssa. Flipped classroom eli käänteinen luokkahuone toimii mielestäni hyvin kotitalouden valinnaisten kurssien opetuksessa. Flipped classroom on menetelmä, jossa oppilaille annetaan tietoa tulevasta oppitunnista jo etukäteen. Tavoitteena ei ole

perinteisesti ”kaataa tietoa” oppitunnilla, vaan käyttää aika esimerkiksi opetuskeskusteluun.

Olen hyödyntänyt menetelmää kotitalouden valinnaisilla kursseilla oppiaineen syventämiseen. Tarkastellaan esimerkiksi, jossa ryhmän kanssa on tarkoitus valmistaa oppitunneilla intialaista ruokaa. Käytettävissä on vain 2 x 45 min oppitunti, joka riittää ainoastaan ruoan valmistukseen, ruokailuun ja jälkitöihin. Muutamaa päivää ennen oppituntia laitan oppilaille Facebook-ryhmän seinälle viestin: ”Ensi viikolla köksässä matkaamme intialaiseen ruokakulttuuriin. Ohessa muutama artikkelilinkki intialaiseen ruokakulttuuriin.” Saatan lisätä myös muita ajankohtaisia linkkivinkkejä seinälle. Kokemukseni mukaan osa oppilaista on ennen tuntia lukenut tai ainakin silmäillyt artikkelit läpi, mutta joka tapauksessa kaikilla on etukäteen käsitys siitä, mitä ollaan tekemässä. Tämä on mielestäni hyvä – parempi kuin se, että ruoan valmistukseen lähdetään nollatilasta.

Kokemukseni perusteella Facebook on siis toimiva väline kotitalouden opetuksessa, vaikka Facebookin sanoitaankin olevan kuihtumassa. Opetuksessa käytettävien

välineiden ei tarvitse välttämättä olla ne uusista uusimmat, jos ne kuitenkin ovat nuoria lähellä ja ajassa olevia. Mielestäni Facebook on tällainen.

Facebook mahdollistaa kaksisuuntaisen viestinnän ja hyvän vuorovaikutuksen, mutta ainakin tällä hetkellä tilanne on se, että opettajan pitää tehdä paljon työtä saadakseen syntymään aitoa debattia opiskelijoiden kanssa ryhmän Facebook-seinällä. Oma haasteensa on myös se, että oppilaat mieltävät Facebookin viihdevälineeksi, joten sen työkäyttöä joutuu oppilaiden kanssa harjoittelemaan.

Lähteet

Knewton 2011. Flipped Classroom Infographics. <http://www.knewton.com/flipped-classroom/>, (luettu 9.2.2014).

Kirjastot.fi 2013. Kansallinen Nuorisotutkimus: Teknologiabrandit keskeisiä nuorten elämässä. <http://www.kirjastot.fi/fi-FI/ajankohtaista/tiedote/ajankohtaista/kansallinen-nuorisotutkimus-teknologiabrandit-keskeisia-nuorten-elamassa>, (luettu 9.2.2014).

Blogikokeilu lukion A-saksan kurssilla

ELINA SUOMELA

Testasin pienen A-saksan ryhmäni kanssa Bloggeria joulukuussa 2013. Opiskelijat saivat kirjoittaa sinne tekstit harrastuksistaan. Lisäksi tehtävänä oli lukea kahden muun opiskelijan kirjoitelmat ja kommentoida niitä. Tarkoituksena oli tutustua muihin ryhmäläisiin paremmin, opetella muiden kirjoittamien tekstien kommentointia ja harjoittaa kielellistä tarkkuutta.

Pohdin, mikä olisi paras tapa blogin käyttäjätunusten hallinnointiin. Sen sijaan, että olisin antanut opiskelijoiden tehdä tekstinsä omilla tunnuksillaan, päätin luoda blogiin yhden tunnukset, joilla kaikki kirjautuvat sisään, ja opiskelijat vain kirjoittavat nimensä tekstinsä eteen.

Näin pystyi tunnistamaan, kuka on tehnyt ja mitä, mutta opettajan ei kuitenkaan tarvinnut erikseen tehdä käyttäjä-tunnuksia kaikille opiskelijoille.

Kaikki suhtautuivat aluksi ihan positiivisesti hankkeeseen, mutta itse toteutuksessa tuli ongelmia. Vaikka deadlinet oli ilmoitettu selvästi ja tehtävän piti olla kaikille selvä, oli moni teksti myöhässä ja kommentointi puuttuivat useilta. Lisäksi kommentit olivat osalla tasoa ”mielenkiintoinen teksti”, eli vertaispalaute ei ollut kovin syvällistä. Toki osa teki todella hienojakin tuotoksia. Ongelmana osalla opiskelijoista oli tietoteknisten taitojen puute. Muiden ryhmäläisten avulla hekin onnistuivat kuitenkin saamaan tekstinsä verkkoon.

Vaikka ajatus blogista onkin kiva ja blogin käyttöä olisi mukava jatkaa tulevaisuudessakin, koin stressaavana ja aikaa kuluttavana käydä vähän väliä katsomassa, ovatko opiskelijat palauttaneet tekstejä ja ovatko he kommentoineet muiden kirjoitelmia. Paperiversioiden kerääminen on paljon helpompaa. Ei tarvitse kuunnella opiskelijoiden nurinaa siitä, ettei päässyt sivuille tekemään tehtäviä tai muita tekosyitä. Teksti joko on tai ei ole ajoissa perillä.

Sähköinen Narkissos- identiteetti virtuaali- maailmoissa

TARJA VÄNTTI JA RAIJA ANTTILA

Syksyllä 2013 pidimme Helsingin kuvataidelukiassa kurssin, jossa työskenneltiin Second Life ja Google Sites -ympäristöissä. Kurssilaiset muokkasivat avatar-hahmoja identiteetin muodostuksen lähtökohdista. Oma oppimisprosessi jaettiin kurssilaisten yhteiseen tarkasteluun ja kurssin loppuvaiheessa henkilökohtaisina portfolioina opettajille.

Kuva 1. Palautekeskustelua mediatilassa Second Lifessa.
Seinällä näkyy kurssin Google Sites -sivusto.

Pedagogiset lähtökohdat

Kurssin pedagogisina lähtökohtina olivat ilmiöpohjaisuus, tutkiva oppiminen ja portfolio-oppiminen:

Ilmiöpohjaisuus	Tutkiva oppiminen	Portfolio-oppiminen
identiteetin ilmiöt	aineistojen hyödyntäminen	eri vaiheiden tuotosten kokoaminen
autenttinen pelimäinen ympäristö	oma tiedonhankinta	kommentointi, arviointinen
eri oppiaineet (kuvataide, taidehistoria, multimedia, psykologia, katsomusopetus)	tiedon rakentelu	opiskelijan oma reflektio oppimistehtäviin

Kurssin kulku

Kurssi jakautui puolentoista lukiojakson ajalle. Opiskelijat aloittivat tiedonrakenteluvaiheella, jolloin opiskelijoita ohjattiin hyödyntämään annettua materiaalia ja tuottamaan uutta tietoa kurssin oppimisympäristönä toimineeseen

Google Site -sivustoon kaikkien käyttöön (ks. <https://sites.google.com/site/saehkoeinennarkissos/>). Toisena oli ryhmäportfolioiden työstämisen vaihe ja viimeisenä henkilökohtaisten portfolioiden vaihe. Second Lifessa opiskelijat loivat oman avattaren kutakin vaihetta varten, ja avattaren ominaisuuksia muokattiin työskentelyvaiheen mukaan.

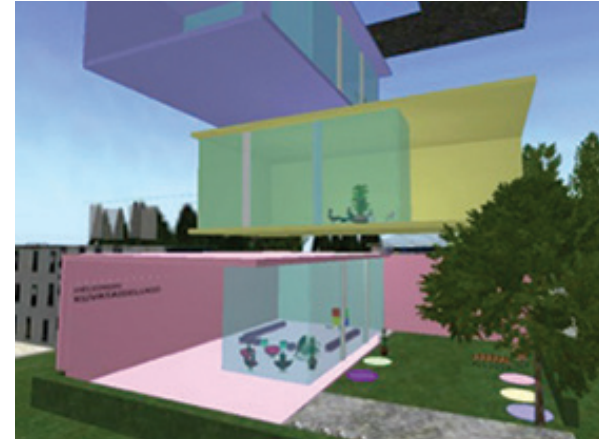
Google Sites	Second Life
tiedonrakentelun vaihe	ensimmäinen avatar
ryhmäportfolioiden vaihe	<ul style="list-style-type: none">• toinen avatar: idoli tai ideologinen hahmo• pienryhmätapaamisia, retkiä
henkilökohtaisten portfolioiden vaihe	<ul style="list-style-type: none">• kolmas avatar: ihanneminän suuntainen• skootteriajelu

Tekninen toteutus

Kurssin yhteistapaamiset toteutettiin Second Life -ympäristössä, joka sinänsä olisi mahdollistanut tapaamisen myös paikasta riippumatta. Kommunikointi tapahtui sankaluurien avulla. Second Lifessa suomalaiset oppilaitokset voivat vuokrata maata EduFinland-organisaatiolta, jolloin on mahdollista rakentaa pysyvästi rakennuksia ja oppimistiloja avattarille. Sähköinen Narkissos -kurssia varten vuokrattiin maa-alue ja rakennettiin kolmikerroksinen yksinkertainen rakennus, johon sisustettiin pienryhmätiloja ja yhteisiä mediatiloja. Second Lifessa on mahdollista selaila nettisivuja ja katsella YouTube-videoita liittämällä nettisivun osoite johonkin pintaan.

Tiedonrakentelut, ryhmäportfoliot ja henkilökohtaiset portfoliot toteutettiin Google-dokumentteina, jotka oli upotettu kurssin Google Site -sivustoon. Google-dokumenttien ja Google Siten käyttö oli opiskelijoiden kanssa sujuvaa eikä erityisiä ongelmia ilmennyt, vaikka vain harva oli työskennellyt siellä aikaisemmin. Opettajan kannattaa kuitenkin olla tarkka dokumenttien lukuoikeuksien suhteen ja tarkistaa, mitkä dokumentit on tarkoitus

jakaa yhteiseen tarkasteluun ja mitkä on tarkoitus jättää muilta piiloon.

Kuva 2. Helsingin kuvataidelukion rakennus Second Lifessa

Second Life – hyvää ja huonoa

Second Lifen perustoiminnot, kuten liikkuminen ja avatarin muokkaus, on ehkä hyvä käydä läpi lähiopetuksena ainakin lukiolaisten kanssa. Hyvät tietotekniset taidot hallitsevien aikuisopiskelijoiden kanssa etäohjaus voi toimia paremmin. Second Life on 3D-ympäristönä raskas ja vaatii tehokkaan koneen. Ääniyhteyden saamisessa voi usein esiintyä sisäänkirjautuessa ongelmia. On hyvä ottaa huomioon mahdolliset tekniset ongelmat varaamalla tapaamisten alkuun riittävästi aikaa.

Syksyllä 2013 tilanne oli vielä sellainen, että kaikilla opiskelijoilla ei ollut mahdollisuutta osallistua kotoa käsin. Toteutimme sen vuoksi useita opiskelutapahtumia lähitapaamisina luokkahuoneessa, jolloin Second Lifen kaikkia mahdollisuuksia ei voitu mielekkäästi hyödyntää.

Kurssin arviointi

Opiskelijoiden tuli tarkastella kurssin alkuvaiheen aikana ryhmissä tehtyjä tiedonrakentelun tuotoksia ja pienryhmissä koostettuja ryhmäportfolioita ja kommentoida

niitä, mikä ei oikeastaan onnistunut ollenkaan. Paremmin onnistui se, että näitä aikaisempia tuotoksia piti hyödyntää henkilökohtaisessa portfolioissa. Henkilökohtaisen portfoliojen kokoaminen ohjeiden mukaiseksi oli kurssisuorituksen edellytys. Opettajien piti kuitenkin kehottaa useimpia vielä jatkamaan työskentelyä ensimmäisten palautusten jälkeen. Opettajat kirjoittivat Google-dokumentteihin kommentteja, joilla työskentelyä ohjattiin. Kurssi arvioitiin S-merkinnällä (suoritettu).

Henkilökohtaisissa portfolioissa tehtävänä oli myös arvioida omaa oppimista ja kurssin toteutusta. Lisäksi päätöskokouksissa toteutettiin ryhmien palautekeskustelut Second Lifessa, jonka visuaalista äänestystyökalua hyödynnettiin myös. Ryhmien keskustelupalautteet koottiin Google-dokumenttiin.

Somea ja kuvataidetta

KATJA RUOHONEN

Kirjoitukseni tulee todennäköisesti muistuttamaan enemmän katkelmaa novellista kuin tieteellistä kirjoittamista. Puuhailuni some-maailmassa on vasta lapsenkengissä ja sen vuoksi itsessäni velloo paljon erilaisia tuntemuksia ja mitä suurimmassa määrin riittämättömyyden tunnetta.

Heräämisiä

Onks pakko kun ei taho? Tähän kysymykseen olen törmännyt lukuisia kertoja opetusvuosieni aikana. Sama kysymys nousi kuin alitajunnasta, kun ajattelen itseäni ja sosiaalista mediaa. Itseäni koskevien asioiden tiedottaminen julkisessa tai puolijulkisessa ympäristössä tai tuttavien kuulumisten tutkiskelu eivät ole olleet minun juttuni.

Silti sosiaalisen median vaikutus on niin vahvasti ympärilläni, että on ollut ihan pakko ottaa selvää, mistä on kyse. Sulassa somessa -koulutus on antanut minulle mahdollisuuden raottaa ovea tähän toimintaympäristöön. Huomaan, että sosiaalinen media on työvälineenä tuntuu itselleni paljon luontevammalta kuin oleilu netissä muuten.

Pientä edistystä ja Pinterestiä

Ennen kaikkea somen käytön osana opetusta ja opettajan työkuvaava tulee olla työtä helpottava tekijä. Jo pelkästään se, että olen oppinut jo jonkin verran käyttämään pilvipalveluita opetuksessa, on käytännössä helpottanut arkea töissä. Kaikkea ei tarvitse muistaa koko ajan, kunhan muistaa käyttäjätunnuksensa ja salasanasensa.

Kuvataideopettajan erinomaiseksi työkaluksi olen kokenut kuvapalvelu Pinterestin käytön. Uuden aiheen pohjustus ja teemojen kokoaminen on helppoa ja innostavaa. Toki opettajalla tulee olla vahva näkemys siitä, mitä hakee ja mitä haluaa esittää. Joillekin tuleville kurseille olen ajatellut Pinterestin käyttöä opiskelijoiden omiksi

virikekuvastoiksi työskentelyn alkuvaiheeseen eli ideointiin, kuvien analysointiin ja vaikutteiden imemiseen. Kuvakylppyyn, jota suosittelen kaikille visuaalisuudesta kiinnostuneille, on helppo pulahtaa Pinterestin avulla. Vain kuvilla itseään kyllästämillä voi kehittää kuvallista ajatteluaan.

Eräs kurssisuunnitelma – haasteita ja ongelmia

Tee ja kokeile, muuten tätä ei opi. Muista olla myös armollinen itsellesi. Jostain on aloitettava, eikä kaikkea opi kerralla. Tätä artikkelia kirjoittaessani lukuvuosi on kohta loppuillaan, eikä hirveästi uutta pysty kokeilemaan enää tänä keväänä, mutta uudeksi lukuvuodeksi on rutkasti suunnitteilla somen käyttöä. Suurimpana haastena tulee olemaan tuleva osittain verkossa toimiva valokuvauskurssi. Muita suunnitelmia tulevalle lukuvuodelle ovat portfolioiden rakentaminen sähköiseen muotoon ja joitakin some-kokeiluita yläkoululaisten kanssa.

Toimintaympäristönä verkko on osittain itselleni vieras ja silti pitäisi kyetä toimimaan siinä opettajan

roolissa. Tämä ehkä onkin se suurin haaste: opettaa välineillä, joita oppilaat todennäköisesti kykenevät hallitsemaan paremmin kuin opettaja. Tulevan valokuvauskurssin toteuttaminen pelkästään luokkahuoneessa ei kuitenkaan ole yhtään kiehtova ajatus. Sen sijaan kurssin sisältö sopii mainiosti sähköiseen ympäristöön. Tästä syystä uudenlainen oppimisympäristö houkuttelee juuri tässä kurssissa.

Valokuvauskurssin sisältö on jo selkeänä paperilla ja pedagogisena käsikirjoituksena. Seuraavana haasteena on kurssin kokoaminen yhteisölliseen kuvanjakopalveluun Flickrin. Mietittävänä on vielä, miten saan kokonaisuuden toimimaan – miten ohjaan työskentelyä verkossa ja miten palautteen antaminen toteutuu. Tavoitteena on saada myös opiskelijat aktiivisiksi palautteen antajiksi toinen toisilleen. Luokkahuoneessa keskustelun aikaansaaminen on usein hankalaa, joten mielenkiinnolla odotan ovatko opiskelijat avoimempia ja runsassanaisempia verkossa kuin kasvatusten!

Toinen huolenaiheeni liittyy omaan ajankäyttööni verkkokurssilla. Kovasti mietityttää, miten aikani riittää

jokaiselle opiskelijalle kurssilla, jos osallistujamäärä on 40 tai yli? Henkilökohtaisen palautteen antaminen on todella tärkeää, ja opiskelijoiden pitäisi saada sitä kaikista kuvista. Luokkahuoneessa käytävä suullinen palautekeskustelu on saatava tiivistettyä kirjalliseen muotoon verkossa.

Some osana lukion Media ja kuvien viestit -kurssia

EMPPU LAAKSO

Testasin ensimmäistä kertaa Facebook-ryhmää pienen lukioryhmäni kanssa lukuvuonna 2013–14. Loin opiskelijoille Facebook-ryhmän, jonka sisälle muodostin tapahtumia kurssin vierailuista mm. television-ohjelmiin ja teatteriin reittiohjeineen. Toimin ryhmän ylläpitäjänä ja hallinnoijana.

Kurssin alussa kutsuin opiskelijat Wilman pikaviestillä lähetetyllä linkillä ryhmään. Pyysin opiskelijoita kommentoimaan vierailuja tuoreeltaan sekä vastailemaan esittämiini kysymyksiin että myös perustelevaan vastauksiaan. Itse päivitin ryhmän sivuja myös vierailujemme

aikana. Tulevaisuudessa aion kokeilla tässä toiminnassa Twitteriä ja sen Facebook-linkitystä.

Pyysin opiskelijoita palauttamaan kurssin kirjalliset tehtävät ryhmän kautta erillisinä tiedostoina. Lisäksi linkittelin mielenkiintoisia ja kurssiin sopivia artikkeleja ryhmän sivulle. Kurssin lopussa vaadin opiskelijoilta pienimuotoisen kurssipalautteen. Ensi lukuvuoden opiskelijat tulevat palauttamaan myös pienryhmissä kuvankäsittelyllä tehdyt vastamainoksensa Facebook-ryhmän sisälle luotuun kuva-albumiin.

Positiivista Facebook-ryhmän muodostamisessa lukiokurssille oli se, että lähes kaiken kurssimateriaalin sai koottua sähköisesti yhteen paikkaan. Ryhmä oli kaikkien opiskelijoiden ja opettajan ulottuvilla 24/7, koska melkein pä kaikilla opiskelijoista oli älypuhelin ympärivuorokautisesti hyppysissä. Puhelimen avulla he myös löysivät itsensä suorituspaikoille ajoissa, eivätkä voineet vedota esimerkiksi siihen, etteivät tienneet missä Pöllölaakson Filmihalli sijaitisi. Akkukaan ei loppunut ratkaisuhetkillä keneltäkään!

Ajatuksena Facebookin käyttö oli ihan hyvä, mutta jo alussa ilmeni, että osalla opiskelijoista ei ollut

Facebook-tunnuksia. Lisäksi Facebook on jo melko vanhanaikainen palvelu nuorison mielestä – onhan mummoikin jo siellä.

Kaikki tehtävät ja deadlinet oli ilmoitettu erittäin selvästi, silti moni teksti ja kommentointi tuli pahasti myöhässä. Osaa odottelen tämän artikkelin kirjoittamishetkellä edelleen ja näin myös opiskelija kurssisuoristutaan. Kommenttien ja tekstien odottelu sekä niiden saapumisen tarkkailu oli todella raivostuttavaa ja onnetonta puuhaa. Lisäksi kommentit vierailuista olivat lähes kaikilla ryhmäläisillä tasolla ”vieraat olivat mielenkiintoiset ja juontajat hauskoja”, eli kovin syvälliseen analyysiin ei päästy. Tähän konkreettinen luokassa oleminen ja keskusteleminen – tarvittaessa vastausten ja perustelujen lypsäminen – olisi saattanut olla parempi vaihtoehto. Vai ottaako opettaja tulevana lukuvuonna käyttöönsä Whatsappin tai jopa Kikkailun?

Kokemuksia digitaalisesta portfoliosta kuvataiteen arvioinnissa

HANNA NIINISTÖ

Arviointi on kiinteä osa oppimista ja opetusta. Sitä tapahtuu erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Osa on tietoisista opettajalta opiskelijalle tai opiskelijalta opiskelijalle annettua ja saatua, osa tiedostamatonta. Tietoinen arviointi liittyy opettajan käsityksiin oppimisesta, opettamisesta ja vuorovaikutuksesta. Jotta arviointi on oppimista tukevaa, edellyttää se, kaikkien opetuksen osatekijöiden

olemista linjassa keskenään. Biggs (2003) puhuu linjakaasta opetuksesta (*constructive alignment*), jossa oppimisympäristö, osaamistavoitteet, toteutus eli sisältö ja menetelmät, arviointikriteerit ja -menetelmät tukevat toisiaan mien samansuuntaisesti. Arviointikriteerit ovat linjakaassa opetuksessa läpinäkyviä ja ymmärrettäviä. (Biggs 2003, 25–27, 269.)

Arvioinnilla on tärkeä kehityksellinen ja arvioiva tavoite. Kehityksellinen tavoite toteutuu erityisesti formatiivisessa arvioinnissa, joka tapahtuu opiskeluprosessin aikana ja on luonteeltaan oppimista edistävää ja ohjaavaa. Se antaa opiskelijalle tietoa omasta osaamisesta ja opettajalle aineksia kehittää omaa opetusta. Summatiivinen arviointi kohdistuu opintojaksolla opittuun eli oppimisen lopputulokseen. Sillä varmistetaan opiskelijan saavuttaneen riittävät tiedot ja taidot edetäkseen seuraaviin opintoihin tai valmistuakseen ammattiinsa. (Mm. Lindblom-Ylänne, Nevgi, Hallikari & Wager, 2009, 156; Tynjälä 1999, 169.) Oppimisen arviointi paitsi määrittelee vaatimustason, myös viestii opiskelijoille, mikä on olennaista ja millaista tietoa arvostetaan. Se, millaista arviointimenetelmää

käytetään vaikuttaa oppimisprosessiin ja suuntaa opiskelijaa merkityksellisen tiedon valinnassa ja esittämisessä. Menetelmä voi ohjata esimerkiksi kokonaisuuksien hahmottamiseen tai yksityiskohtien ulkoa opetteluun. (Virta 1999, 5–11.)

Tässä artikkelissa tarkastelen opettajaopiskelijoiden kuvataiteen opintojakson summatiivista arviointia. Jokaisen opettamani kurssin kohdalla painin samojen kysymysten parissa. Miten koota, jäsentää ja arvioida mielekkäällä, oikeudenmukaisella ja oppimista edistävällä tavalla? Olen vuosien aikana kokeillut erimuotoisia ja tavoitteisia oppimispäiväkirja- ja portfoliokäytänteitä. Kuluvana lukuvuonna olen ohjannut opiskelijoita kokeilemaan omia tapojaan tuottaa oppiminen näkyväksi, väline ja muoto on ollut vapaa. Kokoan seuraavaksi, millaisia kokeiluja tämä on tuottanut, ja pohdin, miten ne ovat tukenet oppimista ja tuottaneet tietoa kurssilla opitusta.

Opintojakson aikana pyrin käyttämään erilaisia arviointimenetelmiä omien töiden ja työskentelyprosessin tarkastelussa. Näin opiskelijat harjoittelevat arvioimaan omaa ja opiskelukavereiden työskentelyä keskustellen,

kirjallisesti ja toiminnallisesti. Opiskelija saa palautetta omasta työskentelystään ja työstään – ja mikä tärkeintä, kokeilee käytännössä erilaisia arviointitapoja, joita voi soveltaa tulevassa työssään. Mietityttää, miten paljon opiskelijat oivaltavat ja poimivat eväitä tästä taustalle rakennetusta arvioinnin didaktisesta ajattelusta. Omaksutusta ja omaksumatta jääneestä saan osviittaa opiskelijoiden portfolioista, jotka he kokoavat oppimisestaan opintojakson päätteeksi.

Portfoliolla oppimisprosessi näkyväksi

Portfolio on työnäytekansio, johon tyypillisesti opiskelija poimii töistään mielestään edustavimmat ja parhaat tuotokset. Se on itsearviointin väline ja dokumentoi osaamista. Portfolio voi olla kaksiosainen: työkansioon kootaan kaikki mahdollinen opintojaksolla tehty ja näytekansioon puolestaan parhaat työt, joiden valinta perustellaan ja kansioon liitetään myös kirjallinen itsearviointi. (Linnakylä, Pollari & Takala 1994; Pollari, Kankaanrinta & Linnakylä 1996.) Kuvataiteen opintojaksoilla opiskelija

valitsee portfolioonsa kaksi omasta mielestään onnistunutta kuvataiteellista prosessia ja yhden epäonnistuneen prosessin ja pohtii oppimisprosessin onnistumiseen tai epäonnistumiseen johtaneita syitä, tuntemuksia, toimintaa, oppimistaan sekä sitä, miten soveltaisi prosessissa opittua ja koettua tulevassa työssä. Olennaista on pohtia opittua suhteessa tulevaan työhön eli sitä, miten omaa oppimiskokemusta voi hyödyntää opettajana.

Digitaaliset portfolioit ovat yleistyneet. Ne mahdollistavat paperista monipuolisemmin osaamisen näkyväksi tekemisen, tiedon jakamisen, kommunikoinnin ja pitkältä ajalta karttuvien materiaalien hallitsemisen ja säilyttämisen. Digitaalisen portfolion sisältö voi olla hyvinkin samanlainen kuin perinteisin menetelmin toteutetun, mutta sen kokoaminen, esittäminen, hallinta ja jakaminen tapahtuu tieto- ja viestintätekniikan keinoin. Myös uudenlaisten sisältöjen esittäminen on mahdollista. (Linakylä & Kankaanrinta 1999, 230–231.)

Kuvataiteen opintojen portfolion muoto ja toteutustapa on vapaa. Se voi sisältää tekstiä, kuvia, ääntä ja videota. Kannustan digitaalisuuteen, mutta annan

opiskelijalle täyden vapauden valita sellaisen muodon ja esittämisen tavan, digitaalisen tai paperisen, jolla opiskelija pystyy omaa osaamistaan parhaiten avaamaan. Rohkaisen myös kokeilemaan itselle uusia työkaluja, kuten blogia, jota voi mahdollisesti soveltaa tulevassa työssään.

Kuluneen vuoden aikana paperisia portfolioita ei ole tullut ainoatakaan, mutta digitaalisten portfolioiden variaatiot ovat lisääntyneet. Yleisimpiä ovat Word- ja Powerpoint-muotoiset portfolioit, ja myös blogimuotoisia on tullut runsaasti. Yksittäisiä Prezi-, Tumblr- ja Facebook-portfolioita on myös palautettu. Keväällä 2014 päättyvän koko lukuvuoden kestäneen kuvataiteen sivuaineen didaktiikan opintojaksolla kokeilemme ensimmäistä kertaa vielä aiempaa vapaampaa kokoamista. Opiskelijalle on annettu ohjeeksi tehdä taiteellinen esitys kurssista, jossa ilmaisee merkityksellisen kuvataidekasvatusmenetelmän ja oppimisympäristön. Esitystapa on vapaa. Nämä esitykset näemme ja arvioimme kevään päätösretkellä Rauman saaristossa.

Kokemuksia digiportfolioista

Osaamisen näkyväksi tekeminen ja erimuotoisten tiedostojen ja sisältöjen esittäminen onnistuu joustavasti erityisesti sosiaalisen median työvälinein toteutetuissa portfolioissa, kuten blogissa, Tumblrissa tai Facebookissa. Visuaalinen aineisto tulee hyvin esiin ja havainnollistaa tekstiä. Powerpointilla ja Wordilla tehdyt portfolioit ovat muodoltaan perinteisten paperisten kaltaisia, ja myös esittämisen tavat ovat samoja.

Portfolioon kootun tiedon jakaminen on digitaalisissa portfolioissa näppärää, ainakin periaatteessa. Käytännössä tekniset ongelmat saattavat hankaloittaa periaatteessa yksinkertaista ja nopeaa tiedon levittämistä. Esimerkiksi Powerpointilla Wordilla tehdyissä portfolioissa tiedostokoko kasvaa helposti suureksi, jos ei kiinnitetä erityistä huomiota kuvamateriaalin käsittelyyn. Bloggeriin tehdyn blogin kutsu vanhenee nopeasti, ellei kutsun saa heti hyväksyä kutsua ja klikkaa itseään blogiin. Kutsun hyväksymisen jälkeen blogiosoitteesta ei kuitenkaan jää muistiin minkäänlaista jälkeä, ellei sitä tajua itse ottaa talteen. Myöhemmin suljetun blogin löytäminen on

mahdotonta ilman osoitetta. Tämä vaikuttaa luonnollisesti myös portfolioon pitkäaikaiseen ylläpitoon ja kartuttamiseen. Lisäksi sosiaalisen median sovellusten kehitys on vauhdikasta, uusi päivitys jyrää edelliset nopeassa tahdissa. Yksittäisen sovelluksen ikää ei voi tietää, ja sovelluksen poistuessa katoaa myös sinne ladattu aineisto. Powerpoint- tai Word-muotoisissa portfolioissa tämä ei ole niinkään ongelma, tiedon prosessointi pitkälläkin aikavälillä onnistuu. Kertyviä aineistoja on helppo koota ja hallita digitaalisessa muodossa.

Opiskelijoilla on kännykät, joilla materiaalin kerääminen ja tallentaminen on helppoa, lisäksi käytössä on ollut iPadit, joilla työstetyt aineistot ovat jo valmiiksi digitaalisessa muodossa. Näen tämän aineistojen joustavan kokoamisen ja hallinnan yhtenä keskeisenä syynä, että opiskelijat ovat siirtyneet sataprosenttisesti esittämään oppimisensa digitaalisessa muodossa.

Opintojaksoillani en ole vielä kyennyt hyödyntämään kommunikaatiota osana digitaalista portfolioa ja summatiivista arviointia. Näen sen moninaiset mahdollisuudet, ja vuorovaikutuksellinen ulottuvuus onkin

tavoitteena saada hyödynnettyä tulevaisuudessa. Josko ensi lukuvuonna?

Lähteet

- Biggs, J. B. 2003. Teaching for quality learning. What the student does. 2nd ed. Ballmoor, Buckingham: Society for Research into Higher Education, Open University Press.
- Lindblom-Ylänne, S., Nevgi, A. Hailikari, T. & Wager, M. 2009. Oppimisen arvioinnin teoriaa ja käytäntöä. Teoksessa Lindblom-Ylänne, S. & Nevgi, A. (toim.). Helsinki: Yliopisto-opettajan käsikirja. WSOYpro Oy, 156–191.
- Linnakylä, P. & Kankaanranta, M. 1999. Digitaaliset portfoliot asiantuntijuuden osoittamisessa ja jakamisessa. Teoksessa Eteläpelto, A. & Tynjälä, P. (toim.), Oppiminen ja asiantuntijuus. WSOY, 223–240.
- Linnakylä, P., Pollari, P. & Takala, S. 1994. Portfolio arvioinnin ja oppimisen tukena. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.
- Pollari, P., Kankaanranta, M. & Linnakylä, P. 1996. (toim.) Portfolion monet mahdollisuudet Jyväskylän yliopisto.

- Tynjälä, P. 1999. Oppiminen tiedon rakentamisena – konstruktivistisen oppimiskäsityksen perusteita. Tampere: Tammer-Paino Oy.
- Virta, A. 1999. Uudistuva oppimisen arviointi. Mahdollisuuksia ja varauksia. Turun yliopiston kasvatustieteiden tiedekunta, Julkaisusarja B: 65. Turun opettajankoulutuslaitos.

Blogi jatko-ohjausvälineenä?

SAMI SINIHARJU

Tarkastelen tässä artikkelissa blogikirjoitusten hyödyntämistä lukion opinto-ohjauksen välineenä. Pohdin haasteita ja mahdollisuuksia, jotka liittyvät blogin käyttöön jatko-ohjausvälineenä. Abiturienttien olisi tarkoitus pitää jatko-opintoihin hakeutumiseensa liittyvää blogia Wordpressin suljetussa ympäristössä. Näin opiskelijoiden kokemuksista kertyisi materiaalia, jota myöhempien vuosien lukio-opiskelijat voisivat hyödyntää omassa jatko-opintopressissaan. Alumneilta voisi kysellä myös vinkkejä jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyen.

Blogien hyödyntämisen mahdollisuudet liittyvät kokemusten jakamiseen ja vuorovaikutteisuuteen. Prosessikirjoittaminen tukee jatko-opintoihin hakeutumisen prosessia kokonaisuutena. Alumniin kokemuksen

lukeminen rikastuttaa omaa ajattelua. Mahdollisuus kysellä alumneilta lisää tarjoaa konkreettista tietoa jatko-opinnoista ja saattaa myös oikaista käsityksiä tietystä alasta. Vertaisoppiminen ja vertaistuki tehostavat opinto-ohjausta. Ajan kuluessa opiskelijoiden tuottamasta materiaalista syntyy laaja tietopankki eri aloille hakeutujien kokemuksista.

Toisaalta blogityöskentelyssä on myös paljon haasteita, sekä teknisiä että sisällöntuottamiseen liittyviä. Opettajan kannalta salasanojen ja käyttäjätunnusten hallinta on merkittävä tekijä: jos aikaa ja energiaa kuluu runsaasti teknisten yksityiskohtien hallinnointiin, kärsiikö varsinainen ohjaustyö? Tekninen ympäristö myös muuttuu todella nopeasti – tällä hetkellä Wordpress on hyvä väline blogin perustamiseen, mutta onko se käyttökelpoinen enää viiden vuoden päästä? Onko mielekästä edes suunnitella tekevänsä nykyisillä some-välineillä jotain sellaista, jonka tulisi toimia vielä vuosien kuluttuakin?

Myös sisällöntuottamiseen liittyen opettajalla on paljon ratkaistavia kysymyksiä. Kuinka intiimiksi opiskelijat kokevat omien jatko-opintohaaveistaan ja

hakuprosessistaan kertomisen? Haluavatko he jakaa kokemuksiaan opiskelijatovereidensa ja peräti tuntemattomien tulevien lukiolaisten kanssa? Haastavaa on myös motivoida alumneja osallistumaan keskusteluun blogissa oman hakuprosessinsa päättymisen jälkeen. Kuinka pitkään voi ajatella alumnien jaksavan kirjautua blogiin vastaamaan nuorempien opiskelijoiden kysymyksiin?

Sulassa somessa -koulutuksen sisällöt eivät kohdanneet omien odotusteni kanssa, enkä päässyt blogikeilussani riittävän konkreettiseen lopputulokseen. Sain kuitenkin matkaan monia kokeilukelpoisia työkaluja ja ideoita. Hyvä näin!

Ajatuksia sosiaalisesta mediasta ja opettajan roolista

ANNE JOKINEN

Uteliaisuus ja toisaalta myös sosiaalinen paine sai minut ilmoittautumaan Sulassa somessa -kurssille. Aiemmin koin, että minun kohdallani esim. Facebook-jäsenyys olisi lähinnä vitsi, mutta kurssille mentyäni sekä Facebookiin että moniin muihin, aiemmin vain niminä ohi vilahtaneisiin sosiaalisen median ilmentymiin, olikin pakko tutustua lähemmin. En voi sanoa kokeneeni mitään huikeaa tajunnan laajentumista vaan pikemminkin tietämykseni siitä, miten vähän tiedän, on vahvistunut.

Oma blogikokeilu

Oma projektini oli tehdä blogi lukiomme viestintälinjan työharjoittelijoille. Tätä artikkelia kirjoittaessani harjoittelu on vasta tulossa, joten en tiedä, miten blogin päivittäminen tulee onnistumaan. Ainakin teknisesti opiskelijani tuntuvat olevan minua kokeneempia. Opiskelijat suorittavat viikon mittaisen harjoittelunsa jossakin media-alan työpaikassa ja pitävät sen aikana blogia kokemuksistaan ja tekemisistään. He saavat halutessaan iPadiet koulusta mukaansa, jotta blogikirjoittelu ja valokuvaaminen työharjoittelun aikana olisi mahdollista.

Tein blogin Bloggeriin, joka osoittautui tähän tarkoitukseen riittäväksi. Myöhemmin saattaisin tarvita hiekan monipuolisemman välineen. Kuvataiteen ja viestinnän opetuksessa olisi jatkossa tärkeää saada siirrettyä myös videota suoraan iPadiltä blogiin.

Oppiiko opettaja?

Tämän koulutuksen kuluessa olen yhä useammin miettinyt sitä, miten minä ja kaltaiseni, yli 25 vuotta opettajan

työssä olleet, selviytyvät työssään ennen eläkeikää näiden uusien asioiden opiskelusta sekä niiden hyväksymisestä osaksi opetustaan. Esimerkiksi opettajan suhde mobiililaitteiden läsnäoloon oppitunneilla täytyy päivittää uuteen ulottuvuuteen ja laitteista saatavaa hyötyä pitää opettaa ennen kaikkea opettajille. Jos nykylapsi oppii mieluummin pelien kautta, niin opetusta on suunnattava sen mukaisesti. Sulassa somessa -kurssin kaltaiset täydennyskoulutukset ovat meille opettajilla tarpeellisia, jotta saisimme uusia opettamisen tapoja ja näköaloja käyttööme.

Opettajaurani aikana minun on luultavasti vielä opeteltava hyväksymään esimerkiksi se, että oppilailta saattaa tunnista toiseen puuttua henkilökohtaiset opiskeluvälineet, kuten kirjat ja kynät. Sen sijaan heillä on hyvin näkyvästi käytössään puhelimet sekä oppitunneilla että välitunneilla. Kyse kynien ja kirjojen kohdalla ei ole niiden unohtamisesta vahingossa vaan aktiivisesta välinpitämättömyydestä perinteisiä oppimisen tapoja kohtaan. Se saattaa loukata "vahnanaikaista" opettajaa ja asettaa minutkin kyselemään, mitä minä keksin, jotta

asioita saadaan opittua uusin keinoin ja vieläpä niin, että oppilas opiskelee mielellään.

Keskittymistä ja kriittistä lukutaitoa tarvitaan

Tunneilla sallisin puhelimen käytön tiedonhakuun ja muuhun opiskeluun liittyvään, mutta vielä lukioikäinenkään ei ymmärrä, että muu nettiselailu ja viesteihin vastaaminen ei kuulu oppitunnille.

Olen muutaman nettitehtävän kohdalla joutunut huomaamaan, että netistä saadun tiedon todenperäisyyttä ei kaikesta varoittelusta huolimatta edelleenkään aseteta kyseenalaiseksi, vaan vastataan annettuun kysymykseen ensimmäiseksi vastaan tulevan artikkelin pohjalta. Eri lähteiden tietoja ja niiden ristiriitaisuuksia ei malteta vertailla. Tämä asettaa jälleen opettajalle valtavat haasteet: ohjeistus tehtävänannon yhteydessä, patistelu tehtäviä tehtäessä ja tuotosten tarkistaminen vaatii enemmän kuin valmiin kurssikirjan vastausten tarkistaminen. Työmme on koko ajan kiireisempää, ja siinä pitää

huomioida yhä enemmän ja nopeammin muuttuvia tilanteita. Oppilas sen sijaan tyytyy yhä vähemmän ponnisteluja vaativiin klikkauksiin.

Somesta harhapoluille

Viimeaikaiset tunnettujen henkilöiden mokat sosiaalisessa mediassa ovat saaneet minut halveksimaan nykyajan ajattelematonta on-line-elämää. Jälkeenpäin selvittellen, mitä on tullut hektisessä tilanteessa hetken mielijohteesta klikattua ja laitettua eteenpäin. Pyydellään anteeksi ja kadutaan ja hetken päästä taas joku onneton tekee saman virheen. Se, joka tästä hyötyy ja rahastaa on media, jonka on perinteisen printin tilalle löydettävä uusia kanavia. Julkisuus on koukuttavaa ja se imee joka ruudusta mukaansa. Ei voi moittia nuorten some-käyttämistä lieveilmiöineen, koska aikuiset elävät yhtä ajattelemattomasti.

Koulujen taakaksi kaatuu jopa oppilaiden vapaa-ajanaan lähettämien kiusaamisviestien selvittely, koska vanhemmat vetäytyvät vastuusta. Vanhemmat eivät ymmärrä vastuutaan hankkiessaan lapselleen puhelimen

vaan kuvittelevat puhelimen korrektin käytön opettamisen kuuluvan koulun vastuulle. Mikä on koulun vastuu sitten, kun kaikki saavat koulunkäyntiään varten iPadin tai jonkin muun vempaimen, jolla kouluajan ulkopuolella saattaa tehdä arvaamattomia asioita? Kenen aika riittää näiden solmujen selvittämiseen?

Kauas pilvet karkaavat

Mitä tästä ajasta jää jäljelle, kun pilveen tallentuneet kuvat ja sanat katoavat? Tuskinpa kellään on arkistoa, josta voisi selata kymmenen vuoden takaisia kännykkäviestejä eikä kuviakaan välttämättä ole tullut tallennettua erilliselle muistivälineelle, printtaamisesta puhumattakaan. Vanhoja, filmille kuvatuista kuvista tehtyjä valokuvia on vielä aika monella, ja onpa ehkä muutama vanha veroilmoitus, palkkakuitti tai jopa kirje. Ovatko ne kullannarvoisia dokumentteja meidän ajastamme tulevaisuuden arkeologeille? Kuka ottaa vastuun siitä, jos esimerkiksi terveydenhuollossa tiedot katoavat tai ohjelmat lakkaavat toimimasta? Paperittomuus on ehkä säästänyt puita (ja vienyt sitä

kautta työpaikkoja), mutta toisaalta virukset, päivitykset ja kaatuneet järjestelmät ovat vastaavasti työllistäneet monin verroin hiukan eri alan osaajia.

Koulujen eriarvoisuus

Sulassa somessa -koulutuksen aikana olen huomannut valtavan eriarvoisuuden eri koulujen ja paikkakuntien välillä. Joissain kouluissa opettajia kannustetaan hakeutumaan uusien medioiden haltuunottoon tähtäävään koulutukseen. Joissain kouluissa opettaja joutuu anomaan, että pääsisi edes johonkin koulutukseen. Joissain kouluissa välineitä on moninkertainen määrä oppilaiden lukumäärää kohti kuin toisessa.

Jonkin koulun johto on halukas kehittämään uusia menetelmiä, toisissa pienetkin hankinnat ja uudistukset pistävät koko opettajainhuoneen sekaisin. Joissain kouluissa koulutukseen hakeutuminen katsotaan eduksi uralle ja palkitaan ylimääräisillä lisillä, kun taas toisissa koulun johtoryhmä päättää, ketkä lähetetään koulutukseen ja ketkä sitä kautta pääsevät etenemään urallaan. Joissain

kouluissa atk-tuki on toimiva ja apua saa kohtuullisessa ajassa, toisissa ainoa apu on netin keskusteluryhmät opettajan omalla ajalla. Joissain kouluissa nettiyhteydet toimivat ajasta ja paikasta riippumatta, toisissa saattaa olla päiviä, jolloin on turvaututtava piirtoheittimeen tai ääneen lukuun.

Ehkä on kuitenkin nähtävä näiden kaikkien uhkien ohi ja pystyttävä pää pystyssä miettimään, miten oppilas ja oppiminen pääsisivät näistä uusista menetelmistä ja keksinnöistä eniten hyötymään.

Mitä tästä opimme?

MARKUS NORRENA JA LIISA SEPPÄNEN

Opettajille suunnatun Sulassa somessa -kurssin tavoitteena oli antaa osallistujille vinkkejä, työkaluja ja käytäntöjä sosiaalisen median välineiden käytöstä sulautuvan oppimisen mahdollistajana. Tässä artikkelissa reflektoimme omia oppimiskokemuksiamme kurssilta kouluttajien näkökulmasta.

Kurssin suunnittelun lähtökohta oli, että osallistujat oppisivat parhaiten kokeilemalla erilaisia työkaluja käytännössä ja jakamalla kokemuksiaan keskenään. Tämän vuoksi päätimme painottaa toteutuksessa lähipäivien välistä etätyöskentelyä, jotta kurssin osallistujat saisivat käytännön kokemusta ja näkemystä siitä, millaista sosiaalisen median työkalujen käyttö opetuksessa on.

Keskeisiksi työvälineiksi valitsimme Facebookin tiedottamiseen ja ryhmän jäsenten väliseen viestintään ja Google-dokumentit materiaalin jakoon ja tehtävien

tekoon. Näiden lisäksi pyrimme kurssin aikana kokeilemaan ja esittelemään runsaasti muita välineitä (ensimmäisenä lähipäivänä tutustuimme jo esimerkiksi wikiin, Twitteriin, blogeihin, Pinterestiin, Dropboxiin sekä joihinkin mobiilisovelluksiin).

Osallistujia kannustettiin heti aluksi kokeilemaan jonkin välineen käyttöä omassa opetuksessaan ja raporttoimaan siitä myös muille. Osaa näistä kokeiluista on esitelty edellä olevissa artikkeleissa. Halusimme aktivoida osallistujat myös suunnittelemaan laajemman sulautuvan opetuksen kurssikokonaisuuden. Suunnitelmaan sisältyi pedagogisen käsikirjoituksen rakentaminen, etä- ja lähiopetuksen aikataulutukset sekä kurssilla käytettävien välineiden valinta.

Sulassa somessa -koulutukseen osallistujissa voi karkeasti jaoteltuna nähdä kaksi erilaista ryhmää, vaikka käytännössä osallistujat tietenkin asettuvat jatkumolle näiden välimaastoon. Toisaalta oli opettajia, jotka olivat jo hyvin pitkällä sosiaalisen median opetuskäytössä ja tiesivät enemmän opetukseen soveltuvia some-työkaluja kuin me kouluttajat konsanaan. Nämä osallistujat

kokeilivat jatkuvasti aktiivisesti erilaisia välineitä sekä yksityiselämässään että työssään. Toisaalta taas mukana oli niitä, jotka olivat vasta alussa oman some-opetuksensa kanssa ja jotka kaipasivat hyvin konkreettisia ohjeita siitä, miten välineitä käytetään ja miten ne toimivat. Käsi-tyksemme mukaan osa osallistujista odotti saavansa paljon valmiimpia vastauksia kuin pystyimme koulutuksessa tarjoamaan – koska valmiita, kaikkiin tilanteisiin sopivia patenttiratkaisuja ei ole. Jokaisen on itse löydettävä parhaat menetelmät ja itselle luontevalta tuntuvat välineet. On tärkeää kokeilla rohkeasti ja hyväksyä se, että välillä menee metsään: kurssille tuleekin valittua aivan hölmö työkalu tai määriteltyä tehtävänantoja, jotka eivät sovi valitulla välineellä tehtäväksi. Seuraavalla kerralla sitten osaa taas paremmin.

Koulutuksen lähipäivien aikana käytiin vilkasta keskustelua ja osallistujat jakoivat avoimesti omia kokemuksiaan – myös epäonnistumisiansa – sosiaalisen median opetuskäytöstä. Tämä vertaistuki ja ajatusten vaihto oli näkemyksemme mukaan tärkeä anti kurssin osallistujille paitsi käytännön vinkkien saamisen myös

some-välineiden valtavan määrän aiheuttaman riittämättömyyden ja epävarmuuden tunteiden hallinnan kannalta.

Myös me kouluttajat opimme paljon nimenomaan lähipäivien aktiivisen dialogin kautta. Opettajat ovat koulutettavina sekä haastava että kiitollinen joukko: toisaalta odotukset ovat opetusalan ammattilaisilla kovat ja toisaalta osallistujat ovat valmiita aktiiviseen ja avoimeen vuorovaikutukseen. Sulassa somessa -kurssin osallistujat esittivät hyviä kommentteja ja kysymyksiä luentoihin, ja opetuksesta saatiin interaktiivista.

Lähipäivien välinen etätyöskentely sen sijaan ei toiminut niin hyvin kuin olimme suunnitelmisamme kuvitelleet. Useat opiskelijat tekivät tehtävänsä viime tipassa, emmekä onnistuneet fasilitoimaan jatkuvaa, innostavaa keskustelua opetuskertojen välillä. (Samoja ongelmia kohtasivat monet kurssin osallistujat omissa sulautuvan oppimisen kokeiluissaan.) Kurssin osallistujat olivat todella kiireisiä oman perustyönsä kanssa. On varsin selvää, että seuraavan päivän opetuksen käytännön suunnittelu priorisoituu korkeammalle kuin verkkokeskusteluun osallistuminen yleisellä tasolla, olisipa se kuinka inspiroivaa

ja innostavaa tahansa. Myös meiltä kouluttajilta osallistujien haastaminen ja aktivoiminen etätyöskentelyn aikaan keskusteluun olisi vaatinut paljon enemmän aikaa ja vaivaa kuin mihin meillä nyt oli mahdollisuuksia. Tunnistamme kurssilaisten kokemat opetuksen arjen vaatimukset myös omassa työssämme.

Mitä siis voimme oppia tästä? Sulassa somessa -koulutuksessa tavoitteemme oli toimia niin kuin opetamme: hyödyntää erilaisia sosiaalisen median työkaluja käytännössä, olla avoimia osallistujien ideoille ja keskustelunavauksille, olla valmis kokeilemaan myös itselle uusia välineitä ja tukea yhteisöllistä tiedonmuodostusta. Johtopäätöksinä omista kokemuksistamme voimme todeta ainakin seuraavaa:

- On tärkeää varata riittävästi aikaa ja resursseja opiskelijoiden aktivoimiseen verkossa. Verkko-dialogin fasilitointia kannattaa suunnitella etukäteen jopa varsin tarkasti – ja toisaalta opettajan tulee olla valmis joustaviin muutoksiin verkkotyöskentelyssä myös kesken matkan, jos tilanne sitä vaatii.

- Opiskelijoilla on mielenkiintoisia ideoita ja kokemuksia, joiden jakaminen on keskeinen osa ryhmän oppimisprosessia. Opetusta suunniteltaessa kannattaa miettiä monipuolisesti erilaisia tapoja saada opiskelijoiden ajatuksia esille sekä verkossa että lähiopetustilanteissa.
- Opettajan pitää uskaltaa heittäytyä rohkeasti – myös epämukavuusalueelle. Opettajan esimerkin kautta opiskelijatkin oppivat.
- Yhteinen keskustelu kurssin tavoitteista ja toimintatavoista on tärkeää, jotta niihin voidaan sitoutua yhteisesti ja jotta opiskelijoiden odotukset ja kurssitoteutus kohtaisivat parhaalla mahdollisella tavalla.

Toivotamme kaikille kurssin osallistujille innostavia jatko-seikkailuja somessa ja toivomme, että tämän julkaisun artikkelit tarjoavat lukijoille kimmokkeita uusien työkalujen kokeilemiseen omassa opetustyössään.

KIRJOITTAJAT

Raija Anttila	Helsingin kuvataidelukion psykologian opettaja
Anne Jokinen	Orimattilan Erkkö-lukion ja yhteiskoulun kuvataideopettaja
Josefina Koski	Helsingin medialukion terveystiedon opettaja
Emppu Laakso	Pohjois-Haagan yhteiskoulun kuvataideopettaja
Jussi Linkola	Projektisuunnittelija, digitaalisen viestinnän asiantuntija, Metropolia Ammattikorkeakoulu
Antti Lukkarila	Leppävaaran lukion historian ja yhteiskuntaopin opettaja

Juho Moilanen	Englantilaisen koulun yläkoulun ja lukion maantieteen ja biologian opettaja
Hanna Niinistö	Turun yliopiston opettajankoulutuslaitoksen Rauman yksikön kuvataiteen yliopisto-opettaja
Markus Norrena	Digitaalisen viestinnän lehtori, Metropolia Ammattikorkeakoulu
Kati Pohjanmaa	Kotitalouden lehtori, Saarnilaakson koulu
Katja Ruohonen	Karhulan koulun kuvataideopettaja
Sami Siniharju	Espoonlahden lukion opinto-ohjaaja
Liisa Seppänen	Digitaalisen viestinnän lehtori, Metropolia Ammattikorkeakoulu
Elina Suomela	Alppilan lukion kielten opettaja
Laura Vuorela	Helsingin medialukion historian ja yhteiskuntaopin opettaja
Tarja Väntti	Helsingin kuvataidelukion kuvataide- ja multimediaopettaja

Metropolian kulttuurin ja luovan alan julkaisemat mikrokirjat ovat mikroartikkeleista koottuja kokonaisuuksia. Lyhyissä mikroartikkeleissa kirjoittavat kiteyttävät ajatuksensa meneillään olevasta kehitystyöstä tai aloittavat keskustelun uudesta aiheesta.

METROPOLIA AMMATTIKORKEAKOULU
KULTTUURI JA LUOVA ALA